

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Proje:
**'KÜÇÜK ÇOCUKLARIN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İÇİN
HAREKETE GEÇMELERİNE DESTEK'**

2021-2-FI01-KA210-SCH-000051088

**Erken Çocukluk Dönemi
Eğitmenleri için İklim Eğitimi
El Kitabı**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Avrupa Komisyonu'nun bu yayının üretimine verdiği destek, içeriğin onaylandığı anlamına gelmez. İçerik sadece yazarların görüşlerini yansıtır ve burada yer alan bilgilerin herhangi bir şekilde kullanılmasından Komisyon sorumlu tutulamaz.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

EL KİTABINA KATKIDA BULUNAN YAZARLAR

CHANTAL ROMI (Finland)

GAYE AMUS (Learning in Nature, Finland)

ULLA MYLLYNIEMI (Finland)

AHMET ÖNCEL (OBA NGO, Türkiye)

BENGÜ ERGİN BALTA (OBA NGO, Türkiye)

RAIN PINGTING GUO (OBA NGO, Türkiye)

ELODIE DA SILVA (N.E.W. Loops, Portugal)

HELENA COUTINHO (N.E.W. Loops, Portugal)

MARIA BEZERRA (N.E.W. Loops, Portugal)

MARIA KLEIN (N.E.W. Loops, Portugal)

RAFAELA SCHEIFFER (N.E.W. Loops, Portugal)

RENATA SIMAS (N.E.W. Loops, Portugal)

BILJANA ROVIŠČANEC (Ivanić Grad Kindergarten)

TANJA CVIJANOVIĆ (Ivanić Grad Kindergarten, Croatia)

BURCU UĞUR (Uncalı Anaokulu, Türkiye)

ÇIĞDEM İNANÇ (Uncalı Anaokulu, Türkiye)

HATICE ARDAĞ (Uncalı Anaokulu, Türkiye)

—

Türkçeleştiren: BENGÜ ERGİN BALTA (OBA NGO, Türkiye)

Çeviri Kontrol: BURCU UĞUR (Uncalı Anaokulu, Türkiye)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

1. BÖLÜM: İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ NEDİR

1.1 BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

1.2 Avrupa Yeşil Mutabakat Eylem Planı

1.3 Paris Anlaşması

1.4 Ortak Ülkelerdeki Mevcut Politikalar

1.5 Gelecek için Cuma Günleri

2. BÖLÜM: İKLİM EĞİTİMİ NEDİR

3. BÖLÜM: AVRUPA'DAN İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

3.1 Finlandiya'da Doğa Anaokulu

3.2 Hırvatistan'da "Ivanić Grad" Anaokulu

3.3 Portekiz'de "Clube do Bibe" Kreş ve Anaokulu

3.4 Türkiye'de bir Anaokulunda Permakültür Uygulamaları

4. BÖLÜM: OYUNLAR VE YARATICI DRAMA ETKİNLİKLERİ

4.1 Etkinlik: İklim Değişikliğinin Etkileri Üstüne Hikaye Anlatımı

4.2 Etkinlik: Duygulardan Bahsetmek

4.3 Etkinlik: İyi Niyet Hediyesi

4.4 Etkinlik: Burada Ne Yetiştiriyor?

4.5 Etkinlik: Geyik, Geyik, Geyik!

4.6 Etkinlik: Hepimizin İyiliği İçin

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

4.7 Etkinlik: Dalların Bekçisi

4.8 Etkinlik: Kelimeyi Tahmin Et (Pantomime)

4.9 Etkinlik: Tren Geliyor (Şarkı ve Oyun)

4.10 Etkinlik: Yaşam Ağı

4.11 Etkinlik: Gezegen için Harekete Geç! (Şarkı ve Oyun)

4.12 Etkinlik: Elma Bahçesi

4.13 Etkinlik: Okyanus Temizliği

4.14 Etkinlik: Göç Eden Kuşlar

4.15 Etkinlik: Balık Baykuşunun Hikayesi

SONUÇ

ORTAK KURULUŞLAR

REFERANSLAR

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

GİRİŞ

Küçük Çocukların İklim Değişikliği için Harekete Geçmelerine Destek projesi, uluslararası bir diyalog kurulmasını ve bir iklim eylemi ağının ortaya çıkmasını sağlayan, anaokulundan, 1. ve 2. sınıfa kadar küçük çocukları ve öğretmenlerini deneyimsel öğrenme yoluyla olumlu bir şekilde desteklemek için malzeme ve eğitim eksikliğini gidermeyi hedefleyen bir projedir.

Bu el kitabı, İklim Eğitimi kavramını ve Avrupa'daki iyi uygulama örneklerini tanıtır. Ayrıca, çocukların kapalı ve açık alanlarda deneyimleyebilecekleri 15 oyun ve aktiviteden oluşan bir seçkiyi, bunların sonuçlarını ve referanslarını sunar. Çocukların doğayla temas etmesi iklim değişikliğine uyum sağlamaları için gerekli olduğundan, bu el kitabı öğretmenlere ve ebeveynlere yönelik bir rehber niteliğinde yazılmıştır.

Bu el kitabı, Avrupa Birliği Erasmus Plus Programı, *Küçük Çocukların İklim Değişikliği için Harekete Geçmelerine Destek* projesi (2021-2-F101-KA210-SCH-000051088) kapsamında, çocukların iklim değişikliği eğitiminde desteklenmesi amacıyla geliştirilmiştir. Ortak kuruluşlar hakkında ayrıntılı bilgi el kitabının sonunda verilmiştir.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

1. BÖLÜM

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ NEDİR?

Küresel iklim değışikliği, deniz seviyelerinin yükselmesi, yeryüzündeki sıcaklık derecesinin artması, dağ buzullarının küçülmesi, aşırı hava koşullarının yaygınlaşması, çiçek ve bitki ekim zamanlarındaki değışiklikler gibi sonuçları olan insan faaliyetleri nedeniyle, tüm Dünya üzerinde etkili olan ortalama ve uzun vadeli değışiklikleri ifade eder. Ayrıca iklim değışikliği, kuraklık, şiddetli yağışlar ve yükselen deniz seviyeleri nedeniyle insanların yaşam koşullarını (gıda maliyetlerinde artış, yer değıştirme vb.) etkiler. Romi'ye (2021) göre iklim değışikliği, dünyanın farklı bölgelerini farklı şekillerde etkilemektedir. Bazı yerler kuraklıktan muzdaripken, bazı yerler şiddetli yağışlardan etkilenmektedir. Ortak yaşam alanımız olan bu gezegende, iklim değışikliği de ortak bir sorundur. İklim değışikliğinin sonuçlarından daha az zarar gören ülkeler, başkalarına yardım etmeli ve iklim mültecilerini kabul etmelidir.

İklim değışikliği sadece insanları değil, hareket edemeyen veya değışen iklime uyum sağlayamayan, deniz ve karadaki savunmasız hayvan türlerini de etkilemektedir. Ne yazık ki bazı türlerin yaşamı, yaşam alanı ve besin kaynaklarının tükenmesi, iklim değışikliğinin yol açtığı zincirleme reaksiyonlar nedeniyle tehdit altında bulunmaktadır.

İklim değışikliğinin etkileri hakkındaki farkındalık düzeyi artmaktadır ve dünyanın her bir yanından ülkeler iklim değışikliği üstüne anlaşmalar yapmakta ve politikalar geliştirmektedirler. Eğitimcilerin bu gelişmelerden haberdar olması ise son derece önemlidir.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

1.1 BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

2015 senesinde buluşan Dünya Liderleri, 2030 yılına kadar erişilmesi hedeflenen 17 Küresel Amaç kararlaştırdılar. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, yoksulluğun sona erdirilmesini, çevrenin korunmasını, iklim krizine karşı önlem alınmasını, refahın adil paylaşımını ve barışı hedefliyor.

BM'nin üzerinde çalıştığı Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları şunlardan oluşmaktadır:

1.2 Avrupa Yeşil Mutabakat Eylem Planı

14 Temmuz 2021 tarihinde Avrupa Komisyonu, 2030 yılına kadar sera gazı emisyonlarında en az %55 net azalma hedefi dahil olmak üzere, 2050 yılına kadar Avrupa Birliği'nin karbon-nötr olması hedefini ortaya koyan bir dizi yasa

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

teklifini kabul etmiştir. Bu bağlamda, çevresel ve iklim değişikliğiyle ilgili birçok politika geliştirilmektedir. AB Yeşil Mutabakat Eylem Planı kapsamında, doğal kaynakları ölçülü bir şekilde kullanmayı ve iklim krizine neden olan karbon emisyonlarının en aza indirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, çevre kirliliğini azaltma politikası ana eylemlerden biridir. Bu anlaşma ile, AB'de iklim değişikliği ve çevre ile ilgili proje ve faaliyetlere öncelikler verilmektedir (EU, 2022).

1.3 Paris Anlaşması

Paris Anlaşması, Aralık 2015'te Paris'te COP21'de imzalanmış ve 4 Kasım 2016'da yürürlüğe girmiştir. Anlaşmanın 197 imzası olmasına rağmen, anlaşmayı onaylayan 191 ülke bulunmaktadır. Paris Anlaşması, **küresel ısınmayı 2°C'nin altına sınırlandırmayı ve bu sınırı 1,5°C'ye indirmek için çaba sarfetmeyi hedefleyerek, iklim değişikliğini önlemeyi amaçlayan küresel bir anlaşma çerçevesi ortaya koymaktadır**. Ayrıca, ülkelerin iklim değişikliğinin etkileri ile başa çıkma yetilerini arttırmayı ve bu yöndeki çabalarını desteklemeyi amaçlamaktadır (UN,2022).

1.4 Ortak Ülkelerdeki Mevcut Politikalar

Türkiye:

Türkiye, 2009 yılında Kyoto Protokolü ve Ekim 2021'de Paris Anlaşmasını imzalamıştır. Türkiye bu adımları atarak 2053 yılına kadar, net sıfır karbon emisyonlarına ulaşmayı taahhüt etmiştir. 2021'de T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının resmi adı, "T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı" olarak güncellenmiş, böylece iklim değişikliği ile ilgili politika ve faaliyetlerin geliştirilmesinde önemli bir adım atılmıştır.

Hırvatistan:

İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi, Hırvat hükümetinin 2040 ve 2070 senelerinin sonuna kadar, iklim değişikliğinin Hırvatistan'da yol açabileceği olası etkileri ve ülkenin zaafalarını değerlendiren ilk stratejik belgedir.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Portugal:

Portekiz hükümeti, elektrik üretimine devam eden, kömür yakıtlı iki adet termik santrali 2025'e kadar kapatma sözü vermiştir. Avrupa İklim Yasası kapsamında, Portekiz Cumhurbaşkanlığı, 2030 yılına kadar karbon emisyon oranlarının en az %55 azaltılması yönünde ortak bir özveri gösterilmesini gerekli görmektedir.

Finland:

Fin Hükümet Planı kapsamında, mevcut İklim Değişikliği Yasası (İlmastolaki 609/20153), 2035 yılına kadar karbon nötrlüğü hedefine ulaşılmasını sağlayacak şekilde güncellenecektir. Finlandiya, 2029 yılına kadar kömür yakıtlı enerji üretimini aşamalı olarak sonlandırmayı kabul etmiştir.

1.5 Fridays for Future

İsveçli bir öğrenci olan Greta Thunberg tarafından 2018'de başlatılan İklim Değişikliği eylemi de, bu el kitabında yer vermeye değer bir harekettir. Bu eylem, genç bireylere seslerini duyurmaları ve endişelerini ifade etmeleri için ilham veren Gelecek için Cuma Günleri ([Fridays For Future](#)) hareketini başlatmıştır. Gelecek için Cuma Günleri hareketi, çocukların, öğretmenlerin, okulların ve ebeveynlerin de dahil olduğu küresel bir eylem haline gelmiştir.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

2. BÖLÜM

İKLİM EĞİTİMİ NEDİR?

İklim eğitimi, çevre eğitiminin bir parçasıdır. Çevre eğitimi daha çok yerel konulara odaklanırken, iklim eğitiminin daha küresel bir yaklaşımı vardır. Öğretmenin İklim Kılavuzu'na (2018) göre, iklim eğitiminin temel hedefleri, sürdürülebilir bir gelecek inşa etmek, bireylere eyleme geçmeleri için ilham vermek ve sosyal, kişisel alanlarda etki yaratma yetilerini deneyimlemelerini kapsar. İklim değişikliğinin derinlemesine anlaşılmasının yanı sıra, kişisel tutum ve eylemlerin de değiştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda kişisel tutum, bireylerin iklim değişikliğiyle başa çıkmak için gerçekleştirdiği eylemleri ifade eder.

İklim eğitimi, iklim değişikliğinin öğretilmesi ve öğrenilmesi anlamına gelmektedir. Peki iklim eğitimi erken çocukluk döneminde nasıl mümkün olabilir? Çocuklar taklit ederek öğrendiklerinden, davranışları da yetişkinler aracılığıyla değişebilmektedir. Yetişkinler harekete geçtiklerinde, çocuklar da onların davranışlarını gözlemleyerek öğrenebilirler.

Çocukların doğada daha fazla zaman geçirmesini sağlamak ise çok önemlidir. Eğitimci David Sobel, çocukların gelişmesini ve gerçekten güçlenmesini istiyorsak, dünyayı kurtarmalarını istemeden önce dünyayı sevmelerini sağlayalım diyor (2018). Özetle, yetişkinler olarak iklim değişikliği ve sürdürülebilir yaşam tarzları hakkında ne kadar çok bilgilenirsek ve doğada ne kadar fazla zaman geçirirsek, çocuklara o derece faydamız dokunur ve sordukları soruları yanıtlayabiliriz.

Chantal Romi'ye göre iklim eğitimi, iklim değişikliği hakkında gerçekleri anlatmaktan veya konuşmaktan çok daha fazlası olmalıdır (2018). Çevre eğitmeni olan Romi, küçük yaştaki çocuklara iklim değişikliğinin, "iklim değişikliği" kelimesi kullanılmadan da öğretilebileceğini ifade etmektedir. Çocukların yaşayabileceği her türlü duyguya destek olunması gerektiğinin altını çizerken, çocukları endişeleriyle baş başa bırakmanın adil olmadığını belirtmektedir. Romi, çocukların sorularını yanıtlamanın yanı sıra, çocukların iklim değişikliği hakkındaki endişelerini gidermenin, umutlu ve olumlu bir tavır sürdürmenin yetişkinlerin görevi olduğunu hatırlatmaktadır

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

3. BÖLÜM

AVRUPA'DAN İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Asıl önemli olan uygulamadır ve Avrupa'da örnek gösterilebilecek iyi uygulamalar bulunmaktadır. Aşağıda proje ortağı olan ülkelerden, yani Finlandiya, Hırvatistan, Portekiz ve Türkiye'den erken çocukluk eğitimi alanında ilham veren dört uygulama örneği paylaşılmaktadır.

3.1 Finlandiya'da Doğa Anaokulu

Mörrintupa Gündüz Bakımevi, Helsinki şehrinde bulunan ve 5 öğretmeni, 1 yardımcısı (mutfak ve temizlik için) ve 1 koordinatörü bulunan, 29 çocuğun devam ettiği bir doğa anaokuludur. Açık havada eğitim veren anaokulunda çocuklar, haftanın 4 günü ormanı ziyaret etmekte ve -15 °C'de bile açık havada vakit geçirmektedirler. Bu anaokulunun özelliği, çocuklara ormanda oynamaları için geniş zaman tanınması, acele edilmemesi ve aynı zamanda çocukların duygularını ifade etmelerine imkan tanınması ve çeşitli yaşam becerileri kazanmalarına odaklanılmasıdır. Oyun alanında veya ormanda süslü oyuncaklar bulunmaz, çocuklar doğal malzemelerle oynarlar.

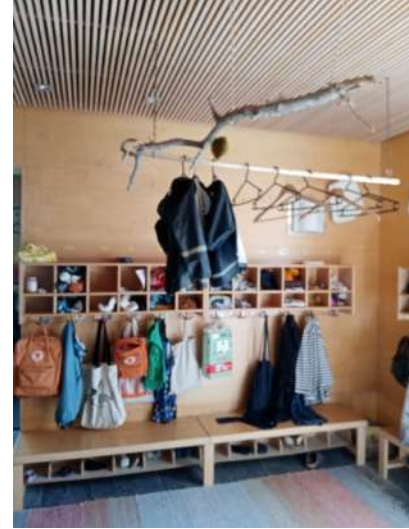

İklim eğitimi günlük rutinle bütünleştirilmiştir. Çocuklar dağaya saygılı davranmak ve doğayı korumak için öncelikle doğanın tadını çıkarmayı öğrenirler. Çocuklar ormanı her ziyaret ettiklerinde, ormana girmeden önce giriş için izin istemek amacıyla bir şarkı söylerler. Her gün geri

dönüşüm ve kompost yapma gibi pek çok küçük uygulama yapılır. Eğitimciler için önemli olan, çocukları yetişkinlerin dünyasına ait kaygılardan korumak için sorunların yerine çözümleri öğretmektir.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

3.2 Hırvatistan'da "Ivanić Grad" Anaokulu

"Ivanić Grad" anaokulu Hırvatistan'daki ilk Ekolojik Devlet Anaokuludur. 2006'da kurulan okulun, Erasmus+ projeleri de dahil olmak üzere, ekoloji alanında pek çok deneyimi ve projesi bulunmaktadır. Anaokulu, 27 grupta toplanan 524 çocukla birlikte altı lokasyonda faaliyet göstermektedir. Okulda 54 tane okul öncesi öğretmeni görev yapmaktadır. Profesyonel kadrosunda, pedagoglar, konuşma terapistleri ve kıdemli hemşireler bulunmaktadır. Teknik ve idari çalışanlar ile okulun 84 çalışanı vardır.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Sürdürülebilir Kalkınma Programı, anaokulu eğitiminin bir parçasıdır. Avrupalı proje ortakları ile birlikte ortak bir amaç dahilinde yürüttükleri *Küçük Çocukların İklim Değişikliği için Harekete Geçmelerine Destek* projesiyle, "Ivanić Grad" anaokulu projede sadece yer almakla kalmamış, aynı zamanda doğa ile daha verimli ve uyum içinde yaşamak için son derece değerli faaliyetleri uygulamaya koymuşlardır.

Anaokulu ormanın yakınında bulunduğundan, ormanı eskiye oranla daha sık ziyaret etmekte, doğayı ve mevsim geçişlerini izleyip, keşfetmektedirler. Çocuklar yapraklarla, dallarla ve orman meyveleriyle oynamanın yanı sıra, orman yolunu temizlemeye de özen göstermekte ve çöp bulduklarında uygun bir şekilde toplamaktadırlar.

Anaokulunun bahçesinde çocuklarla birlikte bahçe işleri ve bakımı yapılırken, mümkün olduğunca mevsim meyvelerinin tadını çıkarırlar. Yılda iki kez Dünyanın "nefes almasına" yardımcı olmak amacıyla ağaç dikmektedirler. Çocuklar her gün dışarı çıkar, kumda, çamurda veya doğanın onlara verdiği doğal malzemelerle oynarlar. "Az aslında çoktur" felsefesi okulun yeni sloganı haline gelmiştir. Çocukların eve kirlı giysilerle dönmesinin, o günün gerçekten verimli geçtiği anlamına geldiğini düşünmektedirler.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

3.3 Portekiz'de “Clube do Bibe” Kreş ve Anaokulu

Portekiz'in Vilamoura şehrinde bulunan “Clube do Bibe”, yaklaşık 130 çocuğun bulunduğu bir kreş ve anaokuludur. Şehir içi yerleşim bölgesinde olmasına rağmen, içinde bazı küçük hayvanların özgürce yaşadığı ve serbest beslendiği, biyolojik ve pedagojik bir bahçenin olduğu açık bir alana sahiptir. Çocuklar böylece canlıların farklılıklarını ve ihtiyaçlarını algılayıp, gelişim ve büyümelerini acele etmeden gözlemleyebilirler.

Bahçede yetişen sebzeler, aromatik otlar veya meyveler doğrudan topraktan sofraya gitmekte ve yemekler bahçeyle ilgilenen çocuklar tarafından hazırlanmaktadır. Sebze ve meyve kabukları, solucanları ve diğer meraklı küçük hayvanları besleyerek adil ve dengeli bir şekilde toprağa geri dönerler.

Doğa ile daha fazla temas sağlamak için düzenli olarak küçük gruplar halinde ormana yürüyüşler yapılır. Ormanda çocuklar sadece gözlem yapabilir, düşünebilir, koşabilir, zıplayabilir ve doğanın sunduklarının tadını çıkarabilirler. Tek kural, doğal çevrenin korunmasıdır. Sadece, zaten yerde bulunan şeyler toplanır. Bu malzemeler iç mekana götürüldüğünde, duyuşal keşif veya bu malzemelerin küçük objelere dönüştürülmesiyle, farklı öğrenme türlerinin desteklenmesi amacıyla kullanılır.

Gezegene saygı duymak ve doğada insanların yol açtığı zararı azaltma amacıyla, plastik ve diğer tek kullanımlık malzemelerin kullanımı kısıtlanmaktadır. Atıklar ayrıştırılır ve yeniden kullanıma, geri dönüşüme, tüketimin ve atıkların azaltılmasına pedagojik olarak önem verilir.

Aileler gerçekleştirilen etkinliklere dahil edilir ve geliştirilen uygulamalar diğer eğitimciler ve eğitim profesyonelleri ile paylaşılır.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

3.4 Türkiye’de bir Anaokulunda Permakültür Uygulamaları

Bahçeşehir Anaokulu, Türkiye, İstanbul’da bulunan bir devlet anaokuludur. 2019-2021 yılları arasında gerçekleştirdikleri projelerinde, ekolojik çeşitlilik, doğal bahçecilik, barınak yapımı ve tasarım gibi temalar bulunmaktadır.

Çocuklar bu süreçle birlikte okul bahçesinde yaşayan hayvan dostlarla (solucanlar, kaplumbağalar, tırtıllar, salyangozlar, kirpiller, kediler, kuşlar vb.) bir araya gelmiş ve onları doğal ortamlarında gözlemlene fırsatı bulmuşlardır. Doğadaki çeşitliliği desteklemek için bir böcek oteli yapmış, topraktaki yaşamı gözlemlene için bir gözlemevi kurmuş, sürüngenler, kediler ve kuşlar için ise bir yaşam alanı inşa etmişlerdir. Çocuklar ayrıca okul çevresindeki bitki çeşitliliğini tanıma fırsatı da bulmuşlardır.

Çocuklar, topraksız tarım yapmak için küçük bir akuaponik sistem oluşturmayı ve farklı kurutma teknikleri kullanarak bitkileri kurutmayı öğrenmişlerdir. Farklı çimlendirme yöntemleri denemiş, okul bahçesine çeşitli meyve ağaçları dikmiş ve yükseltilmiş sebze tarhlarında sebze ve meyveler yetiştirmişlerdir. Çocuklar okul bahçesinde yer kazanmak için pek çok bitki yetiştirebilecekleri bir bitki sarmalı tasarlamış, ağaç dallarını öğütmek ve malç yapmak gibi işlerde aktif görev almışlardır. Ayrıca, doğal materyaller kullanarak kuş evleri ve kuşların su içmeleri için doğal çitleri olan bir şelale tasarlamışlardır.

Eski camlardan doğal çitler tasarlama, atık ahşap ve fayansların üstüne resim çizme ve bunları bahçe tasarımında kullanma gibi etkinlikler yapılarak çocukların farklı malzemeleri yeniden

kullanmaları sağlanmıştır. Dünyanın farklı yerlerinde barınmak için tasarlanan evler, çocuklara tanıtılmıştır. Proje tamamlandıktan sonra da, anaokulu ekolojik uygulamalar ve tasarımlar yapmaya devam etmektedir.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

4. BÖLÜM

OYUNLAR VE YARATICI DRAMA ETKİNLİKLERİ

Oyun, erken çocukluk eğitiminde anahtar etkidir. Bu prensipten yola çıkılarak, öğretmenler ve ebeveynlere yönelik, iklim değişikliği eğitiminde kullanılacak on beş oyun ve etkinlikten oluşan bir seçki derlenmiştir.

Eğer oyun ve etkinlikler açık havada gerçekleştirilecekse, çevreyi koruyabilmek ve daha sürdürülebilir uygulamalar yapabilmek için, **Arkanda İz Bırakma İlkelerinin** benimsenmesi faydalı olacaktır.

Doğada arkanda iz bırakmamak oldukça önemlidir, böylece herkes doğal ortamları olduğu gibi ya da eskiden olduğundan daha iyi bir durumda bulabilir. Arkanda İz Bırakma organizasyonu, açık alanda vakit geçiren herkese yönelik olarak, minimum insan etkisinin hedefleyen, kolayca anlaşılacak yedi ilke paylaşmaktadır.

Arkanda İz Bırakma ilkelerinin çıkış noktası, seyrek yerleşim olan kırsal alanlarla ilgili olsa da, günümüzde bu ilkeler, vahşi yaşamın olduğu ıssız alanlardan yerel parklara, hatta insanların evlerinin arka bahçesine varana dek her yerde uygulanabilecek şekilde uyarlanmıştır. Ayrıca hemen hemen her eğlence etkinliği için de geçerlidirler. Her ilke belirli bir konuyu kapsar ve insan etkilerini en aza indirebilmek için ayrıntılı bilgi sağlar. İkelere dair ayrıntılar bu sayfada bulunabilir: <https://lnt.org/why/7-principles/>

Tüm Çocuklar için Arkanda İz Bırakma programı çocukların, sorumluluk sahibi davranışlarla insan etkilerinin nasıl en aza indirilebileceğini ve açık alanların nasıl korunabileceğini anlamalarına yardımcı olmaktadır. Bu ilkeler günlük hayata da uygulanabilmektedir (LNT, 2022). Çocukların kolaylıkla anlayabileceği ve uygulayabileceği ilkeler şunlardır:

- Gitmeden önce bilgilen
- Doğru rotayı seç
- Çöpünü çöpe at
- Bulduklarını yerinde bırak
- Ateşe dikkat et
- Vahşi hayata karşı saygılı davran

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- Diğer ziyaretçilere karşı nazik ol

Doğada, anaokulunun oyun alanında ya da çevresinde etkinlikler yapılırken, hem eğitimciler hem de çocuklar bu ilkeleri dikkate alabilirler.

7 ilkenin dikkate alınmasının yanı sıra, aşağıda sıralanan etkinlikler çocukların yaşlarına bağlı olarak küçük gruplar halinde gerçekleştirildiğinde daha etkili ve eğlenceli bir deneyim sağlayabilmektedir. Örneğin, 3 yaşında çocuklardan oluşan 16 kişilik bir grubunuz varsa, etkinliği 8 çocukla birlikte yapmanız daha doğru olabilir. Gruptaki çocukların yaşı 6 ise, grup 16 kişiden oluşabilir.

4.1 Etkinlik: İklim Değişikliğinin Etkileri Üstüne Hikaye Anlatımı

Süre: Çocukların sayısına ve yaşına bağlı olarak, 15 ila 30 dakika arası.

Yaş/Kişi Sayısı: 3-6 Yaş / 5-16 çocuk, 1-2 yetişkin

Gerekli Malzemeler: Çubuk, taş, yaprak vb. gibi doğal malzemeler. Beyaz bez (1mx1m).

İdeal Mekan: Açık alan, anaokulunun bahçesi veya yakındaki bir orman. Etkinliği, rüzgarlı havalarda içeride de yapabilirsiniz.

Risk Yönetimi/Dikkate Alınması Gerekenler: Çocuklara doğadan neleri alıp, neleri yerinde bırakmaları gerektiği konusunda bilgi

verilmelidir.

Açıklamalar: Eğitimci çocuklardan doğada yerde bulunan bir nesne almalarını ister, bu herhangi bir şey olabilir. Sonra hep birlikte bir daire oluştururlar. Eğitimci

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

beyaz bir bez getirir ve yere koyar. Kumaş üzerine doğal malzemelerden bir tilki yapar ve iklim değişikliğinin etkisini anlatan bir hikaye anlatmaya başlar. Ardından çocuklardan hikayeye devam etmelerini ve sorunu çözmeye çalışmalarını ister. Örneğin “Bir zamanlar nehir kenarında bir tilki yaşarmış, ama her geçen yıl nehirde daha az su aktığını fark etmiş...” diye hikayeyi anlatmaya başlar. Daha sonra çocuklar sırayla kumaşın üzerine doğal bir malzeme koyarak hikayeyi devam ettirir. Çemberdeki tüm çocuklar sırayla hikayeye katkıda bulunur. Hikayede doğru ya da yanlış yoktur, her şey mümkündür. Bu oyunla birlikte, iklim değişikliği ile ilgili gerçekleri öğretmeye çalışmayız. Bunun yerine daha çok iklim değişikliğinin etkileri hakkında konuşuruz ve sorunu çözmek için hayal gücümüzü kullanırız. Hikayeyi tamamlamak çocuklar için zorlayıcı olabilir. Bu durumda, eğitimci hikayeyi bitiren kişi olabilir. Eğitimci daha büyük çocuklarla birlikte, hikaye anlatımı oyunundan sonra, iklim değişikliğinin etkileri hakkında bilimsel gerçekleri öğrenmek için araştırma yapabilir.

Öğrenme Çıktıları: Çocuklar, iklim değişikliği hakkında konuşmanın mümkün olduğunu öğrenirler. Başkalarının duygu ve sorunlarıyla empati kurma alıştırmaları yaparlar. Ayrıca kendilerini ifade etme ve dinleme becerilerini deneyimlerler.

Varyasyonlar: Hikayenin konusunu veya kullandığınız materyalleri değiştirebilirsiniz. Hikayenin hüzünlü ya da mutlu bir sonla bitebileceği farklı çözümler düşünebilirsiniz. Ayrıca hikayenin bir animasyonunu da yapabilirsiniz.

Katkıda Bulunanın Adı, Ülkesi: Chantal Romi, Finlandiya

4.2 Etkinlik: Duygulardan Bahsetmek

Süre: ~10 dakika

Yaş/Kişi Sayısı: 3-6+ yaş, en fazla 16 kişi.

Gerekli Malzemeler: 3-6 adet temel duygu kartı (mutlu, kızgın, üzgün, yorgun, şaşkırmış, kafası karışmış, vb). Kullanılabilecek pek çok duygu kartı vardır. Ücretsiz olarak indirilebilecek duygu kartlarına linkten ulaşılabilir:

https://www.tukiliitto.fi/uploads/2018/08/mahti_tunnekortit.pdf

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

İdeal Mekan: Grubun toplanabileceği herhangi bir yer.

Risk Yönetimi/Dikkate Alınması Gerekenler: Grubun içinde oldukça duygusal olan(örneğin çok üzgün ya da saldırgan olan), ya da düşüncelerini ifade etmekten çekinen çocuklar olup olmadığına dikkat edin.

Açıklamalar: Bir hikaye dinledikten (örneğin tilki hikayesi) veya bir çatışma olduktan sonra, duygu kartlarından birini seçin ve çocuklardan aynı yüz ifadesini yapmalarını isteyin. Ardından kartın nasıl bir duyguyu yansıttığını sorun. Duyguyu adlandırdıktan sonra, hikayede benzer duyguların olup olmadığını veya çatışma sırasında böyle hissedip hissetmediklerini sorabilir ve bunu çocuklarla tartışabilirsiniz.

Sonra ikinci bir duygu kartını alıp aynı adımları uygulayabilirsiniz. Daha sonra üçüncü bir kart seçip, hikayenin/çatışmanın bittiğini veya çözüldüğünü hissedene kadar bu uygulamaya devam edebilirsiniz. Hikaye/çatışma ile ilişki kurmak için duygu kartlarını kullanabilirsiniz.

Öğrenme Çıktıları: Çocuklar (iklim değişikliği / iklim eylemleri vb. hakkındaki) duygularını gözlemlemeyi, adlandırmayı ve tartışmayı öğrenirler.

Varyasyonlar: Duygu kartlarını birçok farklı şekilde kullanabilirsiniz. Bunların nasıl kullanılacağına dair pek çok öneri vardır. Duygudan bahsetmeden önce yüz ifadesini kendiniz yapabilirsiniz (özel ihtiyaçlı çocuklar için de bu yöntem uygulanabilir). Ayrıca başka bir varyasyon olarak, çocuklardan birinin de kart seçmesine izin verebilirsiniz.

Katkıda Bulunanın Adı, Ülkesi: Ulla Myllyniemi, Finlandiya

4.3 Etkinlik: İyi Niyet Hediyesi

Süre: 10 dakika +

Yaş/Kişi Sayısı: 3-6+ yaş, tüm sınıf

Gerekli Malzemeler: Kişi sayısı kadar (örnek olarak gösterebilmesi için öğretmeni de hesaba katarak), geri dönüştürülmüş kağıda çizilmiş hediye kutusu

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

resmi 📺. Bu etkinliği açık havada yaparsanız mandallar. Bir sepet veya küçük bez bir çanta.

İdeal Mekan: Yürüebileceğiniz veya koşabileceğiniz bir park, orman veya bahçe. Kapalı alandıysanız, yeterli genişliğe sahip bir alan.

Risk Yönetimi/Dikkate Alınması Gerekenler: Tercihen çocuklar gelmeden önce, yerde kırık cam/çöp vb. gibi keskin nesnelere kontrol edin.

Açıklamalar: Çocuklar gelmeden önce eliniz büyüklüğünde bir kağıda hediye paketleri çizin ve her çocuk için bir tane kağıt hazırlayın. Çocukların bulması için resimleri yakındaki bir alana saklayın. Ne arayacaklarını bilmeleri için onlara örnek resmi gösterin ve her çocuk için gizlenmiş bir adet hediye resmi olduğunu söyleyin. Örneğin "Seninle oynamak çok güzel. Umarım birlikte oynayabiliriz!" gibi cümlelerle, çocukları gidip hediyeleri bulmaya ve geri getirmeye davet edin. Daha sonra çocuklar buldukları hediye, hediyeleşme çantasına koyarlar. Herkes bir hediye bulup çantaya koyduğunda, eğitimci çocuklara bütün hediyelerin maddi değer taşıması gerekmediğini anlatır (örneğin, gülümseme de bir hediyedir). Ayrıca, bir arkadaşınıza bisiklet hediye etmek yerine, sizinkini ödünç almasına izin verebilirsiniz. Sonra eğitimci, hepimizin birbirimize bunun gibi bir iyi niyet hediyesi verebileceğimizi söyler. Artık her çocuk hediye çantasından bir hediye seçip hayali hediyesini gruba armağan edebilir.

Tüm hediyeler bittiğinde, maddi hediyeler vermeden de, güzel sözler söylemenin, iyi dilekler dilemenin ve birlikte bir şeyler yapmanın nasıl bir his olduğu hakkında konuşabilirsiniz. Daha sonra sınıfınızda bir yerde iyi niyet çantanız olabilir ve çocuklar birbirine iyi niyet hediyesi vermek istediğinde bu çantayı kullanabilirsiniz.

Öğrenme Çıktıları: Bu oyun çocuklara tüketimin alternatifleri olduğunu gösterir. Ayrıca çocuklar maddi olmayan hediyelerin de iyi olabileceğini ve insanları mutlu edebileceğini, her zaman maddi hediyeler vermeye gerek olmadığını anlarlar.

Varyasyonlar: Grubun büyüklüğüne ve yaşına bağlı olarak, çocukları yetişkinlerle birlikte çiftlere/gruplara ayırabilir veya büyük bir grup olarak çalışabilirsiniz. Her çocuk hediye çantasından bir hediye seçip eşine, sıradaki çocuğa veya tüm gruba armağan edebilir.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Katkıda Bulunanın Adı, Ülkesi: Ulla Myllyniemi, Finlandiya

4.4 Etkinlik: Burada Ne Yetiştiriyor?

Süre: 15-30 dakika
(Çocukların yaşına bağlı olarak)

Yaş/Kişi Sayısı: 4-7 yaş /
5-14 çocuk ve 2 yetişkin

Gerekli Malzemeler:
Beyaz pamuklu bez
(50cmx50cm ebadında),
ilk yardım çantası, küçük
sırt çantası, küçük bez
çanta (örn.8x8cm).

İdeal Mekan:
Anaokulunun/okulun
bahçesi, park, arboretum,
yakınlardaki bir orman
veya ağaçların olduğu bir

dış mekan.

Risk Yönetimi/Dikkate Alınması Gerekenler: Ön hazırlıklar: Gitmeden önce doğal ortamın fauna ve florasını öğrenmekte fayda vardır. Eğer mevsim ağaçların meyve verdiği ilkbahar veya yaz ise, bölgede alerjiye neden olabilecek herhangi bir zehirli bitki veya böcek olup olmadığını önceden öğrenmek iyi olacaktır.

İlk yardım eğitimi almış olmak ve sırt çantanızda bir ilk yardım çantası taşımak, açık alanlardayken önemli olacaktır.

Çocuklarla ilgili bilgi kartları aracılığıyla, çocukların gıda alerjisi olup olmadığını kontrol edin.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Çocuklarla bir parka gidecekseniz, ağaçlara böcek ilacı sıkıp sıkmadıklarını önceden öğrenin. Bu durumu önlemek ya da sıkılan ilacı azaltmak için çiftçilerle işbirliği yapmak faydalı olacaktır. Eğer ağaçlarda zirai ilaç kullanılıyorsa, oradaki meyveleri yemekten kaçınin.

Çocuklarla, topladıkları meyveyi ağızlarına atmadan önce mutlaka size gösterecekleri konusunda bir anlaşma yapın.

Çocuklara doğadan neleri seçip, neleri bırakabilecekleri önceden anlatılmalıdır (özellikle de endemik bitkiler varsa).

Açıklamalar: Eğitimci ve çocuklar doğal alana/bahçeye giderek bir çember oluştururlar. Eğitimcinin, içinde farklı ağaçlardan meyvelerin bulunduğu bir bez çantası vardır. Çocuklar, grubun büyüklüğüne göre 3-4 kişilik küçük gruplara ayrılır. Her gruptan 1 çocuk torbadan birer meyve çeker. Eğitimci tüm grupları dolaşip, çocuklara meyveyi ağacıyla eşleştirip çembere geri getirmesini söyler. Çocuklardan, doğru ağacı bulduklarında ağacın meyvesini ve yerdeki bir yaprağını alıp daireye geri getirmelerini ve beyaz örtünün üzerine koymalarını ister. Eğitimci gruba ağacın adını bilip bilmediklerini sorabilir. Önce çocukların bildiklerini dinler ve çocuklar ağacı tanımıyorlarsa birlikte gidip meyvenin hangi ağaca ait olduğuna bakabilir ve ağacı daha yakından inceleyebilirsiniz. Ağaçta zirai ilaç kullanılmadığından ve çocukların bu ağacın meyvesine alerjisi olmadığından eminseniz, meyvelerin tadına bakabilirsiniz.

Öğrenme Çıktıları: Doğal çevre ile tanışmak. Çevrede neyin büyüdüğünü öğrenmek.

Varyasyonlar: Ağacın meyveleri henüz olgunlaşmamış ise veya yerde meyve yoksa, torbaya tohum veya meyve yerine ağacın bir yaprağını koyabilirsiniz. Çocuklardan çantadan çıkardıkları yaprakları doğru ağaçla eşleştirmelerini isteyebilir, eşleştirdikleri yaprakları beyaz bezin üzerine koymalarını isteyebilirsiniz. Sonunda çocuklar kumaşın üzerindeki yapraklara bakabilir ve yaprakların hangi ağaca ait olduğunu düşündüklerini söyleyebilirler.

Katkıda Bulunanın Adı, Ülkesi: Gaye Amus, Finlandiya

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

4.5 Etkinlik: Geyik, Geyik, Geyik!

Süre: 15-30 dakika

Yaş/Kişi Sayısı: 6+ yaş, 10+ kişi

Gerekli Malzemeler: Çocukların ayakta duracakları çizgiyi işaretlemek için bir ip veya başka bir şey. Daha küçük çocuklar için gerekirse resimli kartlar.

İdeal Mekan: Yürüyüp koşabileceğiniz bir park, orman, plaj veya bahçe.

Risk Yönetimi/ Dikkate Alınması Gerekenler: Etkinlik sırasında çocuklar birbirlerini yakalayabilir veya itebilir, bu nedenle oyuna başlamadan önce nasıl nazikçe kol kola gireceklerinin gösterilmesi iyi olacaktır. Katılımcılar el işaretlerini hatırlayamıyorsa resimli kartlar bulundurulabilir.

Açıklamalar: İki tane ip birbirinden 3-5 metre uzakta ve paralel olacak şekilde yere yerleştirilir. Daire şeklinde toplanan çocuklar, çocuk sayısına göre dört alt gruba (Geyikler, Yiyecek, Su ve Barınak) ayrılır. Gruptan yiyecek, su ve barınak tarif etmek için kullanmak istedikleri el işaretine karar vermeleri istenir. Geyikler grubu ipin bir tarafında, ihtiyaçları ise (diğer 3 grup: yiyecek, su ve barınak) ipin diğer tarafında olacaktır.

Tüm gruplar; geyikler ve ihtiyaç sahipleri, ipin kendilerine ait tarafına gidip, sırtları birbirine dönük olacak şekilde dururlar. Her geyik göğsünde bir el işareti yaparak istediği bir ihtiyacı seçecektir. Başlama işaretiyle birlikte (örneğin 3'e kadar sayılır) her iki grup da el işaretlerini net bir şekilde göstererek birbirlerine döner. Geyikler daha sonra kendileri ile aynı el işaretini yapan, ihtiyaçları temsil eden kişilere doğru hızlı bir şekilde yürümelidir. Her ihtiyacı sadece 1 geyik alabilir. Geyikler ihtiyaçlarını bulduklarında, ihtiyaçlarını kendi taraflarına geri getirirler. Böylece bu kişiler de artık geyiklere dönüşmüştür (çünkü geyikler ihtiyaçlarını başarıyla bularak, yaşama ve aile kurma yeteneği kazanmışlardır).

Eğer bir geyik ihtiyacını karşılayamazsa, yorgun, susuz veya aç olduğunu ifade etmek için bayılıyormuş gibi sırt üstü yere uzanabilir. Eğer çocuklar oyuna devam etmek isterlerse, ayrıca oyunu daha kapsayıcı hale getirmek istenirse, ihtiyacını

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

gideremeyen geyiği temsil eden çocuk, oyunun içinde olmaya devam edebilir. Ancak daha yavaş yürüyebilir, yorgun, aç veya üşümüş gibi davranabilir.

Öğrenme Çıktıları: Çocuklar, hayvanların hayatta kalmak için ihtiyaç duydukları temel ihtiyaçlar olan; yiyecek, barınak ve su gibi ihtiyaçları öğrenirler. Geyikler aradıklarını bulamazlarsa, hayatta kalma şanslarının daha düşük olduğunu öğrenirler. Kaynak miktarından (su, barınak, yiyecek) daha fazla geyik varsa neler olabileceğini ve ayrıca geyiğin ne tür bir yaşam alanında yaşadığını, ne tür yiyecekler yediğini öğrenirler. Biz insanların bu konuda neler yapabileceğinden, geyik popülasyonunun hayatta kalmasına nasıl katkıda bulunabileceğimize bahsederler.

Varyasyonlar: Hayvanın, ihtiyaçlarının ve oyunun adı yerel ekosisteme göre değiştirilebilir. Ayrıca yemek, barınak ve su yerine, arılar, çiçekler, güneş ışığı, su gibi bir besin zinciri kurulabilir.

Referans: Cornell, 2015'den adapte edilmiştir. Oyunun videosu: https://youtu.be/G_79b-8y8vY

Katkıda Bulunanın Adı, Ülkesi: Rain Guo, Türkiye

4.6 Etkinlik: Hepimizin İyiliği İçin

Süre: 15-30 dakika

Yaş/Kişi Sayısı: 6+ yaş / 10-16 çocuk

Gerekli Malzemeler: On tane birbirine benzeyen "fiş", tüm katılımcılar için çakıl taşları veya çubuklar vb. olabilir. "Fişleri" yerleştirmek için "Havuz" olarak kullanılabilecek bir kağıt veya bez. Kağıdın/bezin boyutu grubun boyutuna bağlı olarak tüm "fişlerin" üstüne sığacağı genişlikte olmalıdır. Herkes tarafından paylaşılacak bir ödül (bir kase elma gibi).

İdeal Mekan: Ortada bulunan "havuzun" etrafında herkesin çember şeklinde oturabileceği veya ayakta durabileceği herhangi bir yer.

Risk Yönetimi/Dikkate Alınması Gerekenler: Alan büyük ise sınırları çizin ve çocuklara alacakları fişleri ve malzemeleri göstermek için zaman tanıyın. Etrafta

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

çocukların seçebileceği kadar malzeme olduğundan emin olun. Yerden çam kozalakları, meyveler veya başka şeyler alırlarsa, oyundan sonra onları aldıkları yere koymalarını hatırlatabilirsiniz.

Açıklamalar: Çember oluşturun. Fişlerin yaklaşık dörtte birini grubun ortasına düz bir yüzey, bir parça kağıt veya bezin (havuzun) üzerine koyun. Oyunu oynamadan önce fişlerin önemini açıklamayın! Herkes oyunu anlayana kadar kuralları katılımcılara iki kere veya daha fazla okuyun! Ayrıca çocuklardan birinin kuralları açıklamasına fırsat verebilirsiniz. Kurallar:

- Bu etkinliğin adı “Hepimizin İyiliği İçin”dir.
- Fişler hepimize aittir.
- Bir melodi mırıldanacağım/müzik çalacağım. Müzik çalarken herkes havuzdaki fişlerden almakta serbesttir.
- Müzik durduğunda, havuzda kalan fişlerin sayısını ikiye katlayacağım ve oyun devam edecek.
- Havuzda hiç bir zaman başlangıçtan daha fazla fiş olamayacak, havuzun taşıyabileceği fiş miktarı bu kadardır.
- Oyun sırasında kimseyle hiç bir şekilde iletişim kurmanıza izin yok. Eğer diğerleriyle iletişim kurmaya çalışırsanız elinizdeki fişleri kaybedersiniz.

Oyuncular muhtemelen oyunun başında havuzu boşaltacaktır. Havuz boşaldığında, sıfırlanan fişleri ikiye katlayamayacağınız için oyunun bittiğini ilan edin.

Havuz boşsa, oyunu bu anda bitirebilir ve her çocuğun kaç fişi olduğunu sorabilirsiniz. Diğerleri daha azına sahipken, daha fazlasına sahip olmanın onlara nasıl hissettirdiğini veya bazı kişilerin neden yalnızca bir tane fiş aldığını tartışın.

Fişlerin neyi temsil ettiğini sorabilirsiniz.

Fişleri, ağaç, su, yiyecek vb. kaynakları sembolize etmek için de kullanabilirsiniz. Daha büyük çocuklar için, uygun şekilde yönetilirse ve yenilenmeleri için zaman

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

verilirse, bu tür yenilenebilir kaynakların nasıl korunabileceğini gözden geçirebilirsiniz.

Öğrenme Çıktıları: Çocuklar, aldıkları veya almadıkları fişleri saydıklarında, oyun sırasında duygularını tartışarak öğrenecek ve eylemleri üzerine düşüneceklerdir. Kaynaklardan söz edilirse, çocuklar yenilenebilir kaynakların ne anlama geldiğini öğrenebilir ve ayrıca günlük davranış ve alışkanlıklarını gözden geçirebilirler.

Varyasyonlar: Bu oyun daha küçük çocuklar için kural olmadan da oynanabilir. Yani "fiş" olarak seçilen her şeyi, çakılları veya çubukları bir bezin üstüne koyup, bunları alabileceklerini söylersiniz. Çocuklar daha fazla fiş veya daha az fiş topladıklarında veya hiç bir şey toplayamadıklarında nasıl hissettikleri ve kendilerinden daha fazlasına/daha azına sahip olan başkalarını gördüklerinde nasıl hissettikleri hakkında konuşabilirler. Uygun olduğunu düşünüyorsanız, çocuklara daha ayrıntılı sorular sorulabilir.

Referans: Filipinli Profesör Dr.Ruby R.Cristobal'ın uygulamasından uyarlanmıştır. Hepimizin İyiliği İçin etkinliği, Küresel Düşünme ve Yerel Olarak Hareket Etme Hareketi için Çevresel Eğitim Etkinlikleri kapsamında Lori D. Mann and William B. Stapp tarafından tasarlanmış, Kurt ve Ursula Frischknecht ve Karen Zimbelman tarafından geliştirilmiştir (ERIC/SMEAC ©1982).

<https://populationeducation.org/wp-content/uploads/2017/10/for-the-common-good-1.pdf>

Katkıda Bulunanın Adı, Ülkesi: Rain Guo, Türkiye

4.7 Etkinlik: Dal Bekçisi

Süre: 15-30 dakika

Yaş/Kişi Sayısı: 5+/10-16
çocuk

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Gerekli Malzemeler: Göz bağları, ortadaki hayvan için kostüm ve bir sürü dal.

İdeal Mekan: Ayak seslerinin duyulabileceği bir park, orman, kumsal, bahçe veya kapalı bir alan.

Risk Yönetimi/Dikkate Alınması Gerekenler: Çocuklara toplanacak dalların ne kadar uzun olması gerektiğini gösterin. Örneğin kol uzunluğunda ve üst üste iki parmak kalınlığında olabilirler. Dışarıdaysanız, çocukların sopalarını arayabilecekleri alanın sınırlarını çizin. Gözlerini bağlamaya gönüllü bir çocuğu seçmek en iyisidir, çünkü bazı çocuklar karanlıktan rahatsız olabilir.

Açıklamalar: Eğitimci, bir çocuğun oturmasına yetecek kadar alanı boş bırakarak yere dalları koyar. Bu, çocuklar alana gelmeden önce de yapılabilir.

Eğitimci, çocuklarla birlikte oyun alanına geldiğinde bir hikaye anlatmaya başlayabilir. Eğitimci fısıldayarak ormanda uyuyan bir hayvan olduğunu söyler: “Bu hangi hayvan olabilir? Uyanmaması için çok sessiz olmalıyız,” der. Çocuklar bir hayvan seçer ve eğitimci hayvanı uyandırmadan barınak yapıp/ateş yakmak için dalları toplamamız gerektiğini söylerler.

Katılımcılarla bir çember oluşturulur ve gözlerini bağlamak isteyen bir kişi seçilir. Seçilen katılımcı çemberin ortasına götürülür ve gözleri bağlanarak yere oturtulur.

Oyunun amacı, diğer katılımcıların gözleri bağlı olan kişi fark etmeden gizlice yaklaşıp bir veya iki dal almasıdır.

Gözleri bağlı olan kişi, eğer bir ses duyarsa, sesi duyduğu yönü işaret etmelidir. Doğru yönü işaret ediyorsa, suçüstü yakalanan kişi elindeki dalı kaybeder.

Tüm dallar toplandıktan sonra, hayvan olmanın nasıl bir his olduğunu ve dalları almak için nasıl sessizce yürünebileceğini sorabiliriz. Ardından, çubukları sayarız ve hala zaman varsa, toplanan çubukları (yerel kültürde neyin uygun olduğuna bağlı olarak) hayvanlara/orman cücelerine/perilere evler yapmak için kullanabiliriz veya kamp ateşi yakmak için kullanabiliriz.

Öğrenme Çıktıları: Çocuklar uyuyan hayvanı uyandırmamak için parmak uçlarına basmayı ve olabildiğince sessiz olmayı öğrenirler. Bu sayede doğada başka varlıkların da olduğunu fark etmeyi ve onlarla empati kurmayı öğrenirler.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Varyasyonlar: Dal yerine başka nesnelere de kullanılabilir.

Referans: Aşağıdaki kaynaktan uyarlanmıştır:

<https://www.ultimatecampresource.com/camp-games/nature-games/fire-tender>

Katkıda Bulunanın Adı, Ülkesi: Rain Guo, Türkiye

4.8 Etkinlik: Kelimeyi Tahmin Et (Pandomim)

Süre: En az 20 dakika

Yaş/Kişi Sayısı: 6+/ 15-20 kişi.

Gerekli Malzemeler: Çocuklar henüz okuma yazma bilmiyorlarsa, üstüne yazmak veya resim çizmek için kartlar. Kendi başlarına okuyabiliyorlarsa, kartın üstüne bir kelime yazın ve kelimenin anlaşılır olduğundan emin olun.

İdeal Mekan: Açık Alan (bahçe, orman, yeşillik) ya da sınıfın içi.

Risk Yönetimi/Dikkate Alınması Gerekenler: Oyunun çocukları tetiklemeyeceğinden emin olun. Çocukların geçmişini, daha önceden doğal bir afet yaşayıp yaşamadıklarını öğrenin.

Açıklamalar: Oyun sırasında kullanacağımız iklim olaylarını (örn. kuraklık, sel, kasırga) temsil eden kelimeleri seçip, önceden resimli kartlar oluştururuz. Grup içinden bir gönüllüyü davet eder, bir kart seçtirir ve hiç ses çıkarmadan karttaki ismi açıklamasını isteriz. Çocuk karttaki iklim olayını temsil etmek için bir pandomim uygulaması yapar, diğer çocuklar ise, bu iklim olayının ne olduğunu tahmin etmeye çalışırlar. Konuşma olmadan, sadece hareketlerin kullanılmasına müsaade edilir. Anlatılmak istene iklim olayını doğru tahmin eden çocuk, oyuna devam etmek için yeni bir kart alır.

Öğrenme Çıktıları: İklim olayları hakkında bilgilenmek. Beden dili ve resimleri yorumlama becerilerinin ve kelime dağarcığının gelişmesi.

Varyasyonlar: Kartlara yazılmış kelimeler veya resimler kullanmak yerine, çocukların kulağına iklim olaylarını temsil eden kelimeler fısıldanabilir.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Katkıda Bulunanın Adı, Ülkesi: Lidia Zdunkiewicz, Polonya

4.9 Etkinlik: Tren Geliyor (Şarkı ve Oyun)

Süre: 15-30 dakika

Yaş/Kişi Sayısı: 2-7 yaş

Gerekli Malzemeler: Malzeme gerekmiyor.

İdeal Mekan: Açık alan ya da yeterli genişlikte bir iç alan.

Açıklamalar: Şarkının sözleri şöyledir: “Gel, gel, tren geliyor. Gel, gel, herkes el sallıyor. Gel, gel, tren geliyor. Pşşt tren duruyor, pşşt tren duruyor. (Çocuğun adını söyleriz) trene biniyor, hey!”

Bu oyunda, eğitimci bir lokomotif rolündedir ve tüm çocuklar çemberde otururken veya ayakta dururken, eğitimci ile birlikte şarkıyı söylerler. Şarkının sonunda tren durduğunda, çocuklardan biri trene biner. Tren her dönüşte daha fazla vagona sahip olacaktır. Eğitimci, çocuğun hangi ülkeden geldiğini, ülkesinde hangi hayvanların olduğunu, nasıl bir ortam ve iklimin olduğunu trene binecek çocuğun önünde durduğunda sorabilir. Oyun, tüm çocuklar trene binene kadar devam eder ve son olarak tren tüm çocuklarla birlikte şarkıyı söyleyerek bir tur daha atar.

Öğrenme Çıktıları: Bu oyunu oynarken trenle seyahat etmenin, uçakla seyahat etmekten daha iklim dostu bir yolculuk seçeneği olduğunu konuşmalıyız. Böylece çocuklar, uçak yerine tren seçeneğinin olduğunu öğrenecektir ve avantajlarına aşına olacaktır.

Varyasyonlar: Çocuklardan seyahat ettiğimizi hayal etmelerini isteyebiliriz, bunu yaparken çevre dostu çözümler önerebilirler.

Referans: Bu oyun için, bir Fin şarkısı olan "Juna raiteillaan"dan ilham alındı. Şarkının melodisi kullanılarak, sözleri İngilizce'ye çevrildi. Bu kitapçık için de sözler Türkçe'ye çevrildi. Dilediğiniz bir çocuk şarkısı melodisi seçip yukarıdaki kelimeleri uyarlayabilirsiniz.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Katkıda Bulunanın Adı, Ülkesi: Gaye Amus, Ulla Myllyniemi ve Chantal Romi, Finlandiya

4.10 Etkinlik: Yaşam Ağı

Süre: 15 dakika

Yaş/Kişi Sayısı: 5+ yaş, 8-10 kişi

Gerekli Malzemeler: Çocukların boynuna asabileceği, ipe geçirilmiş Doğa Kartları ve bir ip yumağı. Bu doğa kartları bir hazırlık etkinliği olarak, çocuklarla birlikte hazırlanabilir. Phylo Doğa Kartları destesi aşağıdaki kaynaktan yazdırılabilir:

<https://phylogame.org/uhill2020/>

İdeal Mekan: Açık alan.

Risk Yönetimi/Dikkate Alınması Gerekenler: Kart sayısını ve grubun büyüklüğünü seçerken çocukların yaşını dikkate alın. Grup çok büyükse, etkinlik

çok uzun sürecektir, çocuklar çok uzun süre sıralarını bekleyecek ve bu da onların yaşlarına uygun olmayacaktır. Grup çok büyükse, grubu ikiye ayırıp, etkinliği sadece 8-10 çocukla gerçekleştirebilirsiniz. Örneğin bir gün bir grupta, başka bir gün de diğer grupta çalışabilirsiniz. Ormandaysanız, aktiviteden sonra çocuklardan kartları almayı unutmayın. Böylece serbest oyun sırasında, özellikle koşarken veya ağaca tırmanırken kartlar boyunlarına dolmaz.

Açıklamalar: Eğitimci, çocuklarla bir çember oluşturur. Oyun, eğitiminin bütün çocuklara boyunlarına asabileceği birer tane doğa kartı (kartlarda bir canlının veya doğal bir olgunun görseli vardır) dağıtmasıyla başlar. Çocuklar oyunda kartta yazan rolü alırlar. Örneğin, çocuk bir arı kartı seçerse, "arı bal yapar" diyebilir. Bir çocuk daha sonra Yaşam Ağında başka bir rol seçer ve iki canlı varlığın/doğa unsurunun birbiriyle nasıl ilişkili olduğu hakkında konuşur. Örneğin,

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

başka bir çocuğun elinde bir çiçek resmi olabilir ve "Arının bal yapması için çiçeğe ihtiyacı vardır" diyebilir. Eğitimci, (oyunun bir parçası olarak) ip yumağını konuşan kişiye atarak, canlılar arasındaki bağlantılar hakkında konuşmaya başlar. İhtiyaç olursa, çocukların ipliği atmalarına yardımcı olur. Oyun, tüm katılımcılar Yaşam Ağının bir parçası olduğunda bitebilir, ancak çocuklar Yaşam Ağını sürdürmek isterlerse devam da edebilir.

Etkinliğin son bölümünde, Doğada canlılar arası kurulan bağların yarattığı düğümlere dikkat çekilir, en fazla bağlantıya sahip olan aktörlerin kim olduğu tespit edilir ve onlardan ipleri yere bırakmaları istenir. Bu değişimin Yaşam Ağı üstünde bir etkisi olacaktır ve çocuklara bunun üstüne sorular yöneltilir:

Örneğin, Artık "kertenkeleler" olmadığında ne olur?

"Güneş" olmadığında kim mutsuz olur?

Sizce bu hayvanı/bitkiyi korumak için ne yapılabilir?

Ve oyun, Yaşam Ağına karşı minnettarlığımızı ifade ederek sonlandırılır. Bu basit bir şarkı olabilir: "Hepimiz ilişki içindeyiz, hepimiz birbirimize bağlıyız, hepimiz biriz!"

Öğrenme Çıktıları: Çocuklar ekolojiye ve doğadaki bağlantılara aşina olacaklar. Etkinlik, çeşitlilik ve doğadaki her bir elementin ne kadar önemli olduğu konusunda farkındalık yaratacaktır. Bu oyun çocukların doğa ile bütün olduklarını hissetmelerine katkıda bulunabilir.

Varyasyonlar: 3-5 yaş arası çocuklar basit kartları ve bağlantıları seçerler, çünkü; bağlantıları açıklama yetileri olmayabilir. Bu yüzden ancak, "Sincaplar suya ihtiyaç duyar!" gibi basit bağlantılar kurabilirler.

6-10 yaşlarındaki daha büyük çocuklar ise "Ben bir "Gül ağacı"yım ve "toprak" ile ilişki kurarak, büyümek için ihtiyacım olan her şeyi ondan alıyorum!" diyerek oyuna katkıda bulunabilirler.

Referans: Aşağıdaki kaynaktan uyarlanmıştır:

<https://www.scouts.org.uk/activities/web-of-life/>

Katkıda Bulunanın Adı, Ülkesi: Rafaela Scheiffer, Portekiz

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

4.11 Etkinlik: Gezegen için Harekete Geç! (Şarkı ve Oyun)

Süre: 5-15 dakika

Yaş/Kişi Sayısı: 4-10 yaş, 6-16 kişi

İdeal Mekan: Sınıf içi, Açık alan.

Risk Yönetimi/Dikkate Alınması Gerekenler: Çocuklar, yaşları veya bilişsel gelişimleri nedeniyle henüz gezegen veya dünya kelimelerine aşina değillerse, oyun “yaşadığımız yer” olarak uyarlanabilir.

Açıklamalar: Eğitimci çocuklardan bir çember oluşturmalarını ve çömelmelerini ister. İnsan davranışlarıyla ilgili cümleler söyler. Çocuk bu davranışın gezegeni korumaya katkısı olan bir davranış olduğunu düşünüyorsa ayağa kalkar, ancak tehlikeli ve yapılması uygun olmayan bir davranış olduğunu düşünüyorsa yere çömelir.

Soru örnekleri:

- Diş fırçalama sırasında musluğu kapatın (ayağa kalkın)
- Malzemeleri nehre atın (çömelin)
- Mavi çöp kutusuna metal atın (çömelin)
- Okula bisikletle veya yürüyerek gidin (ayağa kalkın)
- Tabağınıza koyduğunuz tüm yiyecekleri yiyin (ayağa kalkın)
- Yiyeceklerin geri kalanını kompost yaparak değerlendirin (ayağa kalkın)
- Odadan çıkarken ışıkları açık bırakın (çömelin)
- Alışveriş için yeniden kullanılabilir çantalar kullanın (ayağa kalkın)
- Her ay yeni plastik oyuncaklar satın alın (çömelin)

Zorluk seviyesini arttırmak için:

- Biyolojik olarak parçalanabilen sabun ve şampuan kullanın (ayağa kalkın)
- Bitkileri sulamak için banyo suyunu kullanın (ayağa kalkın)
- İşe giderken sadece tek başınıza araba kullanın (çömelin)
- Fikirlerinizi yerel politikacılara sunun (ayağa kalkın)
- Motorinle çalışan bir makineyle çimleri biçin (çömelin)
- Süpermarkete her gittiğinde plastik poşetler alın (çömelin)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Öğrenme Çıktıları: Çocuklar hangi davranışların faydalı olduğu hakkında farkındalık kazanırlar. Bazı davranışlar ve sonuçları hakkında bilgi edinirler. Öğrenirken, bir yandan hareket etmiş olurlar.

Varyasyonlar: 3-5 yaş arası çocuklar, eğitimcinin söylediklerine karşılık verebilir. Bunun yanı sıra oyun 6-10 yaşlarındaki daha büyük çocuklarla oynandığında, eğitmen bir veya iki tane cümle okuduktan sonra çocukları kendi cümlelerini kurmaya davet edilebilir.

Referans: Aşağıdaki kaynaktan uyarlanmıştır:

<https://www.teachstarter.com/gb/teaching-resource/sit-down-if-getting-to-know-you-elimination-game-gb/>

Katkıda Bulunanın Adı, Ülkesi: Rafaela Scheiffer, Helena Coutinho, Portekiz ve Tanja Cvijanovic Krnjaic, Hırvatistan

4.12 Etkinlik: Elma Bahçesi

Süre: 20-30 dakika

Yaş/Kişi Sayısı: 4-6 yaş

Gerekli Malzemeler: Ayakta duran bir çocuğu örtecek büyüklükte bir örtü.

İdeal Mekan: Bahçe, sınıf ortamı.

Risk Yönetimi/Dikkate Alınması Gerekenler: Koşmak yerine tempolu yürümeyi teşvik edin.

Açıklamalar: Eğitimci, elma bahçelerinde çalışan bir çiftçi hakkında bir hikaye anlatır ve çocuklara çiftçinin onları elma toplamaya kendi bahçesine davet ettiğini anlatır. Bu çiftliğin özelliği, elmaların yanında başka bitkilerin de yetişiyor olmasıdır. Yani çiftlikte sadece elmalar değil, aynı zamanda ahududu çalıları, dereotu veya frenk soğanı gibi farklı otlar, hatta ağaçların etrafında tırmanan üzüm asmaları da bulunmaktadır. Çiftlikte çalışan elma toplayıcıları öğleden sonraları dinlenmektedir. Çocukların bu nedenle çalışanların uykularını bölmek için meyveleri veya otları toplarken olabildiğince sessiz olmaları

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

gerekmektedir. Çocuklar etrafta dolaşip meyve ve otları toplarken, eğitimci onlara bir oyun oynayacaklarını, neredeyse görünmez olacak kadar sessiz olmalarını söyler. Çocuklar elmalara uzanırken veya ot toplamak için yere doğru eğilirken, eğitimci bir anda onlardan gözlerini kapatmalarını ister. Bu sırada eğitimci bir çocuk seçer ve çocuğun üstüne bir örtü örter. Diğer çocuklara gözlerini açmalarını söyler ve örtünün altında hangi çocuğun saklandığını tahmin etmelerini ister. Bu oyun her defasında farklı çocuklar seçilerek birkaç kez daha oynanabilir.

Öğrenme Çıktıları: Çocukların çevrelerini ve çevredeki diğer insanları/canlıları gözlemlene yetenekleri gelişir ve farkındalık kazanmaları desteklenir. Çocuklar dinlenmeye ihtiyacı olan insanlarla empati kurmayı öğrenirler. Çocuklar kimin eksik olduğunu belirlemek için ekip çalışması yaparlar ve hafıza becerilerini geliştirirler. Çocuklar, elma bahçelerinin monokültürden ziyade bitki çeşitliliği içerdiğine aşinalık kazanacaklardır.

Varyasyonlar: Seçilen çocuğu örtüyle örtme görevi diğer çocuklardan birine verilebilir. Kullanılan örtü bir çocuğu saklayacak kadar büyük değilse, tüm çocukların gözlerini kapatırken çömelmelerini isteyebilirsiniz. Eğitimci veya çocuklar, örtünün altındaki çocuğun üstünden örtüyü kaldırdıklarında arkadaşlarının hayali sepetinde hangi meyve ve otların olduğunu sorabilirler.

Referans: Elma bahçesi etkinliğinin ayrıntıları aşağıdaki kaynaktan açıklanmaktadır:

<https://www.tenthacrefarm.com/how-to-build-a-fruit-tree-guild/>

Katkıda Bulunanın Adı, Ülkesi: Burcu Uğur, Türkiye ve Gaye Amus, Finlandiya

4.13 Etkinlik: Okyanus Temizliği

Süre: 15-20 dakika

Yaş/Kişi Sayısı: 3-6 yaş

Gerekli Malzemeler: Malzeme gerekmiyor.

İdeal Mekan: Açık alan, oyun parkı, sınıf içi. Mümkünse deniz/su kenarı.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Risk Yönetimi/ Dikkate Alınması Gerekenler: Oyun için seçilen geniş bir alan ise, hareket edip koşmak için yeterli alan olduğundan emin olup sınırları belirlemek isteyebilirsiniz. İsterideyseniz, yerde veya çevrede çocukların takılıp düşebilecekleri veya çarpabilecekleri engeller olmadığından emin olun. Oyunu doğada oynuyorsanız, çocukların koşarken takılıp düşebilecekleri kütük veya diğer büyük köklerin olmadığı bir zemin tercih edin.

Açıklamalar: Oyuna başlamadan önce okyanusla ilgili bir hikaye anlatmak isteyebilirsiniz. Eğitimci bir okyanus temizleme gemisi gibi davranır, çocuklar da okyanustaki atıklar/çöpler olurlar. Eğitimci, bir oyun oynayacaklarını ve bu oyun fikrini okyanusu atıklardan temizlemenin yolunu bulmuş bir gençten aldığını söyler. Eğitimci çocuklara kendisinin bir okyanus temizleme gemisi, çocukların da okyanustaki atıklar/çöpler olacağını ve geminin onları yakalamaya çalışacağını söyler. Yakalanan çöpler geminin arkasındaki çöp zincirine katılır. Oyun devam ederken, çöp zinciri dağılmadan daha çok çöp yakalamaya çalışır. Oyun tüm çöpler bitene kadar devam eder.

Öğrenme Çıktıları: Çocuklar, Boyan Slat'ın henüz 18 yaşındayken geliştirdiği <https://theoceancleanup.com/oceans/> okyanus temizleme projesine aşinalık kazanırlar. Okyanusa çöp atmanın uygun olmadığını farkına varırlar.

Varyasyonlar: Eğitimci, 5 yaş ve üstü çocukları farklı çöp kategorilerine ayırabilir. Cam, plastik, kağıt vb. Temizleme gemisi, farklı bir kategoriye geçmeden önce, bir kategorideki tüm çöpleri toplaması gerekir.

6 yaş ve üstü çocuklarla birlikte okyanusta ne tür çöpler bulabileceğimizi, çöplerin oraya nasıl geldiği, bu çöplerin denizdeki yaşamı nasıl etkilediğini ve kendi payımıza neler yapabileceğimizi tartışabiliriz.

Referanslar: Orjinali çöpleri süpüren elektrik süpürgesi olarak oynanan çocuk oyunundan esinlenilmiştir.

Katkıda Bulunanın Adı, Ülkesi: Hatice Ardağ, Türkiye

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

4.14 Etkinlik: Göç Eden Kuşlar

Süre: 15 dakika

Yaş/Kişi Sayısı: 4+ yaş, 5-20 kişi

Gerekli Malzemeler: Mavi kumaş parçaları ve ipler.

İdeal Mekan: Koşmak ve hareket etmek için yeterli alan.

Risk Yönetimi/Dikkate Alınması Gerekenler: Çocuklara kanat çırparken diğer kuşların da uçabilmesi için yer açmaları gerektiğini hatırlatın (böylece yanlışlıkla birbirlerine çarpmazlar).

Açıklamalar: Eğitimci, mekanın farklı yerlerine farklı boyutlarda mavi renkli kumaşlar/ipler koyar. Katılımcılara bu kumaşların sulak alanları temsil ettiğini söyler. Eğitimci çocuklarla, nerelerin sulak alan olduğunu konuşabilir. Deniz, göl, nehir gibi sulak ekosistemlerde hangi canlıların yaşadığını çocuklara sorabilir ve bu hayvanlar çocuklarla birlikte canlandırılabilir. Daha sonra eğitimci göçmen bir kuş seçer ve grup bu kuşu seslendirerek canlandırır. Eğitimci ellerini çırpıtığında tüm kuşlar, kuşun bir sulak alandan diğerine göçünü taklit ederek, kumaşlara dokunmadan alanın etrafında uçarlar. Lider tekrar elini çırpıtığında tüm kuşlar bir kumaş üzerinde durmaya çalışır. Lider, her turda bir kumaş parçası çıkarır. Sonunda sadece bir kumaş parçası kalır ve lider tüm kuşların bir alanda kalması gerektiğini söyler. Bu aşamada sulak alanların azalması nedeniyle göçmen kuşların yaşadığı zorluklar ele alınmaktadır.

Öğrenme Çıktıları: Çocuklar göçmen kuşlar ve yaşam tarzları hakkında bilgi sahibi olurlar. Sulak alanlar hakkında bilgi edinirler. İklim değişikliğinin göçmen kuşlar üzerindeki etkisini deneyimlerler.

Katkıda Bulunanın Adı, Ülkesi: Ahmet Öncel ve Hüseyin Çağlar İnce, Türkiye

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

4.15 Etkinlik: Kahverengi Balık Baykuşunun Hikayesi

Süre: 40 dakika

Yaş/Kişi Sayısı: 5+ yaş, 5-10 çocuk

Gerekli Malzemeler: Baykuş Kuklası; Kahverengi Balık Baykuşu Resmi veya Videosu; Kil; mavi, kahverengi ve yeşil kağıt veya kumaşlar, doğal malzemeler.

İdeal Mekan: Malzemeleri sergilemek için yeterince büyük bir alan (yer veya masa), ve hareket etmek ve oturmak için yeterli alan.

Risk Yönetimi/Dikkate Alınması Gerekenler: Bu etkinlik için en fazla 10 çocuktan oluşan bir grubun olması önerilir, böylece masa/yer etrafındaki aktivite daha verimli olur ve her çocuğun birlikte çalışmak için yeterli alanı olur. Grup mevcudu 10'dan fazla ise, sayı kalabalık olacağından çocukların toplu bir sanat etkinliği yapmaları zor olacaktır. Bu durumda grubu ikiye bölüp, iki ayrı masa koymayı düşünebilirsiniz. Her iki masada da iki ayrı yaşam alanı oluşturmaya yetecek kadar malzeme olmalıdır. Bazı çocuklar kuklanın başlarına dokunmasından hoşlanmayabilir, bu konuda özenli davranabilirsiniz.

Açıklamalar: Eğitimci tahtaya/kağıda Latince 'Ketupa zeylonensis' adını yazar ve okuma bilmeyenler için kelimeyi okur. Çocuklara kelimenin anlamını sorar. Çocuklar kelimenin ne olduğunu tahmin etmeye çalışırlar: "Bu bir gezegenin adı mı? Bir çeşit robot mu? Yoksa mantar mı?".

Çocuklar tahminlerde bulduktan sonra, eğitimci; "Belki bunun size ne olduğunu gösterebilirim" der. Daha sonra eğitimci 'Liderin Rol Alması' adlı drama tekniğini uygular. Eğitimci, bir Kahverengi Balık Baykuşunun sesini çıkarır ya da sesi kayıttan çalar. Daha sonra baykuş kuklasını alıp sınıfta/mekanda uçurur ve bulunduğunuz yere bağlı olarak baykuş çocukların kafalarında, sandalyelerde veya kütüklerin üstü gibi bazı yerlerde duraklar. Eğitimci, çocukları baykuş olup etrafta uçmaya ve baykuş sesleri çıkarmaya davet eder. Baykuş tüm çocukların dikkatini çektiğinde konuşmaya başlar. Çocuklara taze balıkları olup olmadığını sorar. Baykuş kendini "Ben Kahverengi Balık Baykuşuyum" diye tanıtır ve en sevdiği yemeğin balık olduğunu söyler. Daha sonra baykuş çocuklara, nehir kurduğu için balık bulmakta zorlandığını söyler. Ayrıca geçen yıl ormanında

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

büyük bir yangın çıkmıştır ve bu yüzden yaşam alanını değiştirmek zorunda kalmıştır.

Eğitimci baykuşu sınıftan çıkarıp, uçup gitmesini sağlar. (Burada eğitimci baykuşu bir yere saklayabilir, eğer dışarıdalarsa örneğin bir ağacın arkasına saklayabilir) Daha sonra eğitimci çocuklarla baykuşun yaşadığı sorunlar ve göç etmesinin nedenleri hakkında konuşur. Daha sonra öğretmen yeni bir rol üstlenir ve gazeteyi getirir. Çocuklara baykuşun, nesli tükenme riski altında bulunan hayvanların listelendiği kırmızı alarm listesinde olduğunu ve uygun bir yaşam alanına ihtiyaç duyduğunu anlatır. Eğitiminin okuduğu gazetede, çocuklar baykuşun resmini görebilirler.

Gazetede ki Haber: Kahverengi Balık Baykuşu, Strigidae familyasından bir balık baykuşu türüdür. Türkiye'ye, Güney ve Güneydoğu Asya'ya özgüdür. Geniş coğrafi dağılımı nedeniyle, IUCN Kırmızı Alarm Listesinde 'Asgari Endişe' sınıfında listelenmiştir. Kaynak: <https://www.iucnredlist.org/species/22689012/90010491>

Kahverengi Balık Baykuşu ormanlarda ve sulak orman alanlarında yaşar. Nehirlerin kuruması ve orman yangınları nedeniyle potansiyel olarak tehlike altındaki bir türdür. İklim Değişikliği Kahverengi Balık Baykuşunu da etkilemektedir.

Fotoğraf: Atefeh Moosavian

Öğretmen çocuklara kil, kumaş ve dallar verir (eğer dışarıdalar ise çocuklar doğadan bazı malzemeler toplayabilirler) ve Kahverengi Balık Baykuşu için yeni bir yaşam alanı kurup kuramayacaklarını sorar. Çocuklar ve eğitimci bir ekip olarak baykuş için bir orman ve nehir yapmak için birlikte çalışırlar. Yaşam alanı hazır olduğunda eğitimci bir rol oynar ve baykuş kuklasını alır. Kukla,

yeni yaşam alanını ziyaret eder ve yardımları için çocuklara teşekkür eder.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

İlk bölüm yaklaşık olarak 20 dakika veya daha uzun sürecektir ve erken yaş grubu için bu süre konsantrasyon açısından idealdir. 6 yaşından büyük çocuklar için eğitimci çocuklarla baykuş ve balık oyunu oynamaya devam edebilir. Baykuş çok açtır ve biraz balık yakalamak istiyordur. Eğitimci, baykuş rolü için bir çocuk seçer ve grubun geri kalanı nehirdeki balıklar rolünde olur. Baykuş, uçup balık yakalamaya çalışır gibi yapar. Eğitimci, nehri simgeleyen mavi bir kumaş/ip ile oyun alanını sınırlandırır. Çocuklar (yani balıklar) sadece bu sınırlandırılmış mavi alanda koşabilirler. Bu mavi alanın dışında kalanlar yakalanmış sayılır. Baykuş bir balık yakaladığında, balık baykuşa katılır ve birlikte daha büyük bir baykuş olur. Baykuş rolündeki çocuklar birbirlerinin elini tutmalı, adeta bir zincir gibi yapmalı ve diğer balıkları yakalamak için koşmalıdır. Bu, yakalanmamış 3 balık (çocuk) kalana kadar devam edebilir ve eğitimci baykuşun doyduğunu ve nehre biraz balık bırakmaya karar verdiğini söyleyebilir. Sonunda tüm balıklar tutulduğunda, boşlukta uçan mutlu büyük bir baykuşumuz vardır. Ve nehirde birlikte yüzen bazı balıklar kalmıştır.

Değerlendirme Aşaması: Eğitimci çocuklara Kahverengi Balık Baykuşu hakkındaki duygularını sorar. Etkinlik sonrasında “Kahverengi Balık Baykuşu için neler yapabiliriz ve doğadaki hayvanlara yardım etmek için bizim elimizden neler gelir” gibi sorular sorulabilir. 6 yaşından büyük çocuklar için eğitimci ayrıca konuyu iklim değişikliği ve bizim bu konudaki rolümüzle ilişkilendirebilir. Etkinliğin sonunda eğitimci çocukları kilden baykuş maketi yapmaya ve bu heykelleri önceden tasarladıkları yaşam alanına yerleştirmeye davet edebilir.

Öğrenme Çıktıları: Çocuklar canlı türlerinin yok olma sebepleri konusunda farkındalık kazanacak, Kahverengi Balık Baykuşu'nun yaşam tarzı ve yaşadığı coğrafya hakkında bilgi sahibi olacaklar. İklim değişikliğine uyum sağlamak ve etkilerini azaltmak için alabileceğimiz bazı önlemlere aşina olacaklar.

Varyasyonlar: İklim değişikliğinden etkilenen, nesli tükenmekte olan tüm hayvanlara uyarlanabilir.

Katkıda Bulunanın Adı, Ülkesi: Ahmet Öncel, Türkiye ve Gaye Amus, Finlandiya

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

SONUÇ

Bu kitapçıkta önerilen etkinlikler ve oyunlar, söylenenlerin eyleme dökülebilmesi ve öğretmenlerle okulları destekleyebilmek adına İklim Değişikliği için Politika Önerilerinin bulunduğu diğer bir belge ile tamamlanmaktadır. Tüm bu bilgiler, 21. yüzyılda yaşanan zorluklara olumlu bir şekilde yaklaşabilmek ve örgün eğitimi bu amaçla seferber edebilmek için kaynak sağlayan uluslararası bir ağın ürünüdür.

ORTAK KURULUŞLAR

LEARNING IN NATURE (DOĞADA ÖĞRENİYORUM)

Learning In Nature Ltd, Helsinki, Finlandiya merkezli bir eğitim kuruluşudur ve eğitimcilere doğada öğrenme eğitimleri vermenin yanı sıra şirketlere, kuruluşlara ve kamu kuruluşlarına sürdürülebilirlik konusunda danışmanlık ve profesyonel destek sağlamaktadır. Genel çalışma şekli olarak, bu hizmetler öncelikle açık havada, ilham verici doğanın içinde gerçekleştirilir. Learning in Nature Ltd, daha sürdürülebilir ve bilinçli bir yaşam tarzı edinmek için günlük yaşamın yanı sıra anaokulu ve okullarda farkındalık yaratmak için öğretmenlere ve ebeveynlere kurs ve eğitimler vermektedir. Bu kurslar ağırlıklı olarak doğada öğrenme, orman ve doğa temelli anaokulları, açık hava sınıfları ve iklim değişikliği eğitimi üzerinedir.

www.learninginnature.com

info@learninginnature.com

OBA DOĞA & EĞİTİM

OBA, Antalya'da portakal ve nar bahçeleri arasında yer alan bir sivil toplum kuruluşudur. Öğretmenler, yetişkinler ve gençler için, doğa temelli öğrenme ve sanatsal uygulamaları, formal olmayan eğitim bağlamında etkili araçlar olarak kullanmaktayız. OBA derneği, küçük çocuklar için iklim değişikliği eğitimi ve anaokullarında doğa temelli öğrenmeyi içeren Erasmus Plus projeleri üzerinde çalışmaktadır.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

<https://www.oba-der.org/>
obadernegi@gmail.com

UNCUALİ ANAOKULU

Uncuali Anaokulu, Türkiye'nin Akdeniz Bölgesinde, Antalya ilindedir. Sanatsal yöntemlerin ve yaratıcılığın kullanıldığı, okul öncesi eğitim veren bir devlet anaokuludur. Anaokulu, Eko Okul niteliğine sahiptir ve öğretmenler doğa temelli öğrenme ve açık hava aktivitelerinden ilham almaktadır. Bu anaokulunda eğitim içeriği sanat, müzik, dans ve tiyatro ile genişletilir ve derinleştirilir. Kurum, çocuğun ve ailenin ihtiyaçlarına cevap verir. Çocukların eğitim sürecinde yenilikçi öğretim yöntemleri uygulanmaktadır. Anaokulu sürekli gelişmeyi ve yaşam boyu öğrenmeyi amaçlar ve destekler.

<https://uncualianaokulu.meb.k12.tr/>

N.E.W. LOOPS

N.E.W. Loops (Besinler, Enerji ve Su Döngüleri), temel amacı her yaşta insana hayatlarını daha sürdürülebilir hale getirmek ve kişisel ekolojik ayak izlerini azaltmak için bilgi ve araçlar sağlamak olan, kar amacı gütmeyen bir Portekiz Sivil Toplum Kuruluşudur. Dernek, insanlara iklim değişikliğini yavaşlatma konusunda üzerlerine düşeni yapmaları için ilham vermekte ve onları desteklemektedir. Bu hedefler doğrultusunda formal olmayan eğitim uygulamalarında, örneğin Permakültür eğitiminde, çeşitli çevre teknolojilerinin geliştirilmesinde ve uygulanmasında, doğayla bağlantı kurmak için açık havada öğrenme ve serbest oyun faaliyetlerinde aktif rol almaktadırlar. Çeşitli ERASMUS+ projelerini koordine etmekte ve pek çok projede yer almaktadırlar.

info@newloops.org
www.newloops.org

IVANIĆ GRAD ANAOKULU

Ivanić Grad Anaokulu, Hırvatistan'da bir devlet anaokuludur ve bu ülkedeki ilk Eko anaokuludur. Eğitim-öğretim yılı boyunca, ilgi alanına ve yaşa bağlı olarak,

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

gezegen için önemli tarihlere dikkat çekilir: Olimpiyat Günü'nde egzersiz yapılır, Hareketlilik Haftası'nda bisiklete binilir ve doğa yürüyüşleri yapılır, bölgede koruma altındaki hayvanlar olan leylekler, yarasalar ve kunduzlar incelenir. Ayrıca meyve, sebze, ve çoğu yerel, pek çok doğal mahsulün kutlandığı Şükran Günleri düzenir. Su, kağıt ve plastik ayrıştırılır. Plastik kapaklar ve eski piller toplanır. Sebze ekilir, karahindibadan bal, çam iğnelerinden şurup yapılır. Çay yapmak için otlar kurutulur. Okul şehir çapında Yaşayan Sokaklar projesine dahil olmuş, böcek oteli ve dikey bitki bahçesi yapma atölyelerine katılmıştır. Ayrıca okulda bahçeye tohum ve kabak çekirdekleri ekilir ve büyümeleri ilgiyle izlenir.

<https://www.djecjivrtic-ivanic.hr>
info@djecjivrtic-ivanic.hr

ERASMUS PLUS PROGRAMI

Projemiz, Erasmus Plus Programı tarafından finanse edilmektedir. Erasmus+, Avrupa Birliği tarafından 2021-2027 yılları arasında yürütülmekte olan bir programdır. Eğitim, öğretim, gençlik ve sporu desteklemeyi amaçlar. Program kapsamındaki faaliyetler üç ana eylem ve iki özel eylem planı altında toplanmıştır. Eğitimciler, projelerini çevre, sosyal içerik, girişimcilik, dijitalleşme ve çeşitlilik gibi konularda sunarak gerçekleştirebilirler. İklim krizinin son yıllarda giderek önem kazanan bir konu haline gelmesiyle birlikte, çevre ve iklim değişikliği temalı projelere verilen destek artmıştır. Programla ilgili daha detaylı bilgiye verilen linkten ulaşabilirsiniz:

<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/>

Erasmus+

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

REFERANSLAR

- Cornell, J. (2015). Sharing Nature®: Nature Awareness Activities for All Ages. Crystal Clarity.
- Roni,C (2021). Varhaiskasvatuksen ilmasto-opas. Erişim tarihi, 12.08.2022:
www.vakanilmasto-opas.fi
- Teachers Climate Guide (2018) Erişim tarihi, 12.08.2022:
<https://teachers-climate-guide.fi>
- Sobel D. (1996). Beyond ecophobia: reclaiming the heart in nature education. Great Barrington, MA: The Orion Society and the Myrin Institute
- (EU,2022). Erişim tarihi, 10.08.2022:
(https://ec.europa.eu/clima/eu-action/adaptation-climate-change/eu-adaptation-strategy_en)
- (UN,2022). Erişim tarihi, 12.10.2022:
<https://www.un.org/en/climatechange/paris-agreement>
- (LNT, 2022). Erişim tarihi, 12.08.2022:
<https://lnt.org/our-work/youth-education/>